

УДК 811.111'37

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307–4604.2024.1\(52\).310310](https://doi.org/10.18524/2307–4604.2024.1(52).310310)

СЛОВОВІР АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ ФАНФІКШЕН

Колегаєва І. М.

доктор філологічних наук, професор
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ORCID 0000–0002–5073–2184

Станко Д. В.

кандидат філологічних наук, доцент
Ужгородський національний університет
ORCID 0000–0002–7858–8663

Стаття присвячена висвітленню основних словотвірних моделей англomовного фанфікшену. Релевантність вивчення англomовної термінології фанфікшену визначається кількома важливими аспектами. По-перше, термінологія фанфікшену відображає сучасні мовні тенденції, які є важливими для розуміння змін у мовному середовищі та розвитку англійської мови в контексті нових культурних явищ. По-друге, ця термінологія дозволяє глибше зрозуміти популярні культурні феномени, такі як музичні, літературні та кінематографічні уподобання сучасного суспільства, які часто знаходять своє відображення у фанфікшені. Нарешті, дослідження англomовної термінології фанфікшену сприяє розширенню знань про цей маловивчений феномен, який хоча й існував у різних формах раніше, зазнав значного розвитку лише в останні десятиліття. Проведене дослідження показало, що способи словотвору англomовних термінів фанфікшену відображають різноманітні мовні процеси, які використовуються для створення нових термінів і адаптації існуючих слів. Основні методи включають композицію, абрєвіацію, афіксацію, калькування, скорочення, запозичення з інших мов. Ці способи словотвору допомагають створювати терміни, що відображають специфічні явища та поняття у фанфікшені, забезпечуючи точність і ефективність комунікації серед учасників спільноти. Завдяки цьому терміни стають частиною динамічної та інноваційної мовної системи, яка відповідає потребам і розвитку фанфікшен-культури. Дослідження джерел появи англійських термінів фанфікшену показує, що вони походять з різних джерел, включаючи канонічні твори, фанатську культуру, характеристики персонажів, жанрові особливості, структурні та форматні аспекти творів, а також запозичення з інших мов і культур. Ці терміни відображають інновації та адаптації в мові, що виникають у відповідь на потреби фанатських спільнот. Завдяки цим різноманітним етимологічним кореням терміни фанфікшену стають багатогранними і відображають динаміку розвитку жанру, його взаємодію з

іншими культурними та мовними традиціями, а також специфічні особливості творів, створених фанатами.

Ключові слова: словотвір, термін, термінологія, фанфікшен.

WORD-FORMATION OF ENGLISH FAN FICTION TERMS

Kolegaeva I. M.

Doctor of Philology, Full Professor,
Odesa I. I. Mechnikov National University

Stanko D. V.

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Uzhhorod National University

The article is devoted to highlighting the main word-formation models of English fan fiction. The relevance of studying the English terminology of fan fiction is determined by several important aspects. First, the terminology of fan fiction reflects modern language trends, which are important for understanding changes in the linguistic environment and the development of the English language in the context of new cultural phenomena. Secondly, this terminology allows for a deeper understanding of popular cultural phenomena, such as musical, literary and cinematic preferences of modern society, which are often reflected in fan fiction. Finally, the study of the English terminology of fan fiction contributes to the expansion of knowledge about this phenomenon, which, although it existed in various forms earlier, has undergone significant development only in recent decades. The conducted study showed that the word formation methods of English fan fiction terms reflect various linguistic processes used to create new terms and adapt existing words. The main methods include composition, abbreviation, affixation, blending, shortening, borrowing from other languages. These modes of word formation help create terms that reflect specific phenomena and concepts in fanfiction, ensuring accuracy and efficiency of communication among community members. Due to this, the terms become part of a dynamic and innovative language system that meets the needs and development of fanfiction culture. An examination of the origins of English fanfiction terms reveals that they come from a variety of sources, including canonical works, fan culture, personage characteristics, genre features, structural and format aspects of fanworks, as well as borrowings from other languages and cultures. These terms reflect innovations and adaptations in language that arise in response to the needs of fan communities. Due to these various etymological roots, the terms of fan fiction become multifaceted and reflect the dynamics of the genre's development, its interaction with other cultural and linguistic traditions, as well as the specific features of fan-made works.

Key words: word formation, term, terminology, fan fiction.

Вступ. Фанфікшен виник завдяки зростанню популярності жанру фентезі та появі фанатських і субкультурних спільнот, учасники яких

обговорювали фентезійні тексти, а з розвитком Інтернету перенесли ці обговорення в онлайн-простір. Багато з них прагнули створити тексти, які продовжують або доповнюють оригінальні твори.

Для зарубіжних дослідників у вивченні фанфікшену найбільш важливими виявилися соціологічні аспекти: дослідження особистості фаната, історії фанспільнот. Вивчення цього виду літератури почалося наприкінці ХХ століття з робіт зарубіжних соціологів, культурологів, філологів і психологів (Pugh, 2005). Дослідники роблять перші спроби класифікувати фанфікшен, незважаючи на його жанрове розмаїття (Morrison, 2012). Основну увагу приділяють відмінним ознакам фанфікшену, розглядаючи його як творчу гру з оригінальним текстом, певну форму творчої практики (Foltermann).

У цілому, фанфікшен є міжкультурним явищем, тож дослідження англomовної терміносистеми дозволяє краще розуміти глобальні тенденції в культурі фанфікшену. Аналіз термінів і концепцій, що використовуються в англomовному фанфікшені, допомагає у перекладі та адаптації цих творів для інших культур і мов. Формування терміносистеми фанфікшену важливе для дослідження цифрової культури, зокрема поведінки користувачів на платформах для обміну текстами (Jenkins et al., 2009).

Метою статті є висвітлення основних словотвірних моделей англomовного фанфікшену. Релевантність вивчення фанфіку обумовлена тим, що ці твори відображають сучасні мовні тенденції та виражають популярні музичні, літературні та кіноуподобання. Крім того, фанфікшен залишається малодослідженим явищем, яке, хоч і існувало в різних формах раніше, найбільший розвиток отримало лише в останні десятиліття. Це підкреслює актуальність таких лінгвістичних досліджень. Сьогодні в Інтернеті існує безліч вебсторінок, присвячених фанфікшену (див., зокрема The Fanfic Collective), що свідчить про масовий характер цього явища та його надзвичайну популярність.

Результати і обговорення. Походження англomовних термінів, пов'язаних з фанфікшеном, відображає цікаві тенденції, які асоціюються з культурним і технологічним розвитком, а також з особливостями фанатських спільнот. Багато термінів фанфікшену є похідними від звичайних англійських слів. Наприклад, слово *«fanfiction»* складається зі слів *«fan»* (фанат) і *«fiction»* (художня література). Терміни

часто утворюються шляхом комбінування двох або більше слів. Прикладом є «*slash fiction*», де «*slash*» походить від назви символу слеш (/), який використовувався для позначення гомосексуальних пар (наприклад, «Kirk/Spock»).

Багато термінів є акронімами або скороченнями, що дозволяє швидко і зручно передавати специфічні значення. Наприклад, «*AU*» (*Alternate Universe* — альтернативний всесвіт), «*OOC*» (*Out of Character* — не в характері), «*OC*» (*Original Character* — оригінальний персонаж). Деякі терміни походять від інших медіа або літературних джерел. Наприклад, словосполучення «*Mary Sue*» спочатку з'явилося у фанфікшені «*Star Trek*» і стало загальним терміном для позначення ідеалізованих персонажів.

Фанфікшен спільнота активно створює нові слова для опису нових концепцій і явищ. Наприклад, «*ship*» (від «*relationship*» — відношення), що означає підтримку конкретної романтичної пари. Розвиток Інтернету значно вплинув на створення та поширення термінів фанфікшену. Слова швидко поширюються в мережі і стають загальноживаними. Прикладом може бути термін «*fic*», який є скороченням від «*fanfiction*» і широко використовується в онлайн-спільнотах.

У спільнотах фанфікшену часто проявляється лінгвістична креативність, коли учасники створюють нові терміни або змінюють існуючі для підкреслення унікальних аспектів своїх творів. Наприклад, «*fluff*» описує легкий, романтичний контент, тоді як «*angst*» відображає більш драматичний і емоційно напружений сюжет. Таким чином, етимологія англомовних термінів фанфікшену демонструє динамічний і адаптивний характер фанатських спільнот, відображаючи їх креативність і здатність швидко інтегрувати нові слова та поняття.

Перейдемо до розгляду основних способів словотвору. Проведений аналіз показав, що у термінології фанфікшену використовуються різноманітні методи словотвору, які допомагають створювати нові терміни та адаптувати існуючі.

Основні методи словотвору включають:

Словоскладання (Compounding), яке передбачає поєднання двох або більше слів для створення нового терміна, наприклад, *fanfiction*: «*fan*» (фанат) + «*fiction*» (художня література).

Словоскладання є одним з двох найбільш продуктивних процесів утворення слів (30 % створених за його допомогою термінів), наприклад:

canonfic — створено за схемою іменник + іменник, *canon* + *fic* (скорочення від *fanfiction*), і позначає фанфікшен, написаний на основі канонічної історії.

crossover fic (n.) — комбінація іменник + іменник, *crossover* + *fic*, і позначає тип фанфікшену, який поєднує персонажів і сюжети, наприклад, з двох різних книг.

fanecast (v.) — комбінація іменник + дієслово *fan* і *cast*. Це означає створення фанфікшену, де фанати підбирають акторів для ролей.

fanworks (n.) — комбінація іменник + іменник, *fan* + *work*, що охоплює будь-який тип творчості, фанфікшен, фан-відео, зображення, створені як ознака вдячності за конкретну канонічну роботу.

genderbend (v.) — комбінація іменник + дієслово, *gender* + *bend*, що означає процес створення фанфікшену, який змінює стать персонажів у каноні.

headcanon (n.) — слідує схемі іменник + іменник, *head* + *canon*, і називає гілку фанону, яка є ідеєю фаната, не пов'язаною з канонічною роботою, й існує в розумі/голові фаната.

ship war (n) — комбінація іменник + іменник, *ship* + *war*, і позначає розбіжності в думках про те, які пари повинні бути представлені у фандомі.

racebend (v.) — комбінація іменник + дієслово, *race* + *bend*, що створює тип фанфікшену, де змінюється раса персонажів канонічної роботи.

shipfic — поєднання слів «*ship*» (від *shipper* — фанат, що підтримує відносини між персонажами) та «*fic*» (скорочення від *fiction*).

crossover — комбінація слів «*cross*» та «*over*», що вказує на поєднання персонажів або світів з різних творів.

headcanon — поєднання слів «*head*» (головний) та «*canon*» (офіційний сюжет або інформація), що вказує на особисту інтерпретацію фанатом певних аспектів твору.

Абревіація (Abbreviation), яка використовує скорочення слів або фраз (20 %). *OTP* — скорочення від «*One True Pairing*», *OOC* — скорочення від «*Out of Character*», *OC* — скорочення від «*Original Character*».

AU (n.) — означає *alternative universe* і є типом фанфікшену, який ставить персонажів оригінальних творів у новий контекст. Наприклад: «*High School AU*» або «*Historical AU*».

BNF (n.) — означає *big name fan* і є відомою особою, яка є частиною конкретного фандому. Наприклад: «*One of the BNFs in the Harry Potter fandom is known for their extensive works*».

OTP (n.) — означає *one true pairing* і представляє ту одну пару, яку фанат підтримує більше, ніж будь-яку іншу. Наприклад: «*My OTP is Hermione and Ron*».

OT3/OT4 (n.) — означає *one true threesome/foursome* і відноситься до поліаморних відносин, які фанат підтримує. Наприклад: «*The OT3 in this fandom is Harry, Hermione, and Ron*».

PWP (n.) — означає *Plot? What plot?* або *porn without plot*. Цей термін називає тип фанфікшену, який більше зосереджений на сексуальному контенті, ніж на будь-якому іншому аспекті. Наприклад: «*This PWP fic focuses primarily on the explicit scenes*».

RPF (n.) — означає *real person fiction* і є назвою для пар або історій про реальних людей, а не вигаданих персонажів. Наприклад: «*RPF stories about celebrities often explore imagined relationships between them*».

RPS (n.) — означає *real person slash* і відноситься до одностатевих пар реальних людей. Наприклад: «*RPS fics often depict same-sex relationships between celebrities*».

TPTB (n.) — означає *the powers that be*, або люди, які мають владу над канонічною роботою, тобто письменники, творці, продюсери. Наприклад: «*TPTB of the show are responsible for the plot twists*».

WIP (n.) — означає *work in progress* і є типом фанфікшену, який пишеться частинами, а також публікується онлайн у такому вигляді. Наприклад: «*This WIP has been updated with new chapters over the past few months*».

Афіксація (Affixation). Цей метод включає додавання префіксів або суфіксів до основи слова, наприклад, *fandom*: основа «*fan*» + суфікс «*-dom*».

Продуктивність афіксації як процесу утворення слів є незначною (10 %):

fannish (adj.) — комбінація кореня *fan*, де відбувається подвоєння останньої літери, і суфікса *-ish*. Це прикметник описує все, що пов'язане з фандомом.

shipper (n.) — поєднує корінь *ship*, з подвоєною останньою літерою, і суфікс *-er*. Це іменник позначає будь-яку особу, фаната, яка підтримує певну пару.

Скорочення (Clipping) Зменшення слова шляхом відсікання частини (25 %), наприклад, *fluff* є скороченням від «*fluffy*» (пухнастий, легкий), *ship* — скорочення від «*relationship*» (відносини), використовується для позначення улюблених пар.

fanfic (n.) — з'явилося шляхом скорочення іменника «*fanfiction*» і має те ж значення, що й оригінальний іменник.

fic (n.) — аналогічний випадок до попереднього, просто скорочення було здійснене з обох сторін іменника «*fanfiction*». Додаткове скорочення не змінило значення.

gen (n.) — створене шляхом скорочення прикметника «*general*» і позначає тип фанфікшену, де романтика не є в центрі уваги.

het (n.) — утворене шляхом скорочення прикметника «*heterosexual*». Це слово використовується для позначення підкатегорії відносин, яка включає пари чоловік/жінка.

ship (n.) — це технічно суфікс, що залишився після скорочення слова *relationship*. Здається, що відбувся процес, протилежний зворотній формації. Це скорочення перетворило суфікс на корінь, який використовується для створення інших термінів, пов'язаних з фандомом. «*Ship*» означає пару або стосунки, за які фанати переживають.

Щодо продуктивності, блендинг (blending) має таку ж кількість утворених слів, як і афіксація (10 %). Однак ця стаття та стаття, використана як джерело прикладів, не враховують дуже специфічний феномен використання змішування для створення спільних назв для пар. DiGormalmo (2012), у своїй статті «The Fandom Pairing Name: Blends and the Phonology-Orthography Interface», детально обговорює цей феномен та враховує його специфіку. Наведемо деякі приклади:

fanon (n.) — це злиття слів *fan* і *canon*. Термін позначає ідеї фанатів, які не є канонічними.

femslash (n.) — створене шляхом змішування слів *female* і *slash*. Це термін для позначення пари жінка/жінка.

genfic (n.) — змішання слів *general* і *fanfic*. Означає те ж саме, що й раніше проаналізований тип фанфікшену *gen*.

Решта 5 % термінів утворені за допомогою конверсії: *to ship* (v.) — конвертоване з іменника *ship* і означає підтримку пари або бажання, щоб двоє людей стали парою, запозичення (Borrowing), передбачає запозичення слів з інших мов або культур. Так, *canon* має латинське

походження, що означає «правило» або «стандарт», адаптоване для опису оригінального твору, та калькування (*Calquing*) передбачає переклад або адаптацію термінів з інших мов. Наприклад, *lemon* — японський термін, що означає еротичний зміст, запозичений в англійську фанфікшн-культуру.

Отже, проведений аналіз показав, що композиція, абревіація та скорочення є найпоширенішими методами словотвору в термінології фанфікшену з кількох основних причин.

Композиція дозволяє створювати нові терміни шляхом поєднання вже знайомих слів, що робить їх легко зрозумілими для користувачів. Це важливо для спільнот, де нові терміни повинні швидко впроваджуватися і ставати зрозумілими. Композиція також дозволяє точно відобразити концепції та явища, характерні для фанфікшену, завдяки чому терміни чітко описують певні аспекти фандому. Крім того, цей метод забезпечує гнучкість, дозволяючи швидко реагувати на нові тенденції чи явища шляхом поєднання вже існуючих концептів.

Абревіація є популярною через економію часу та простору. В активних комунікаційних середовищах, таких як фандоми, абревіація дозволяє зменшити довжину термінів, що робить їх використання зручнішим і швидшим. Абревіації також стають впізнаваними і зрозумілими в межах певної спільноти, допомагаючи швидко передавати значення без повторних пояснень. Додатково, абревіації є частиною стилю спілкування в інтернет-спільнотах, що надає їм культурного та традиційного значення.

Скорочення термінів дозволяє зберегти основне значення слова, зменшуючи його довжину, що робить написання і читання зручнішими. Цей метод також може призвести до утворення нових значень або нюансів, завдяки чому можна створювати терміни з різними значеннями в залежності від контексту. У швидко змінюваних і динамічних спільнотах, де нові терміни повинні з'являтися часто, скорочення допомагає підтримувати темп комунікації й адаптувати терміни до потреб спільноти.

Процес утворення термінів у фанфікшені шляхом метафоризації передбачає використання вже існуючих слів або фраз у переносному значенні, щоб описати специфічні концепції, явища або елементи, що стосуються світу фанфікшену. Цей метод дозволяє використовувати знайомі слова з новими значеннями, що робить термінологію зрозумілішою для учасників спільноти. Наведемо деякі приклади:

flame — означає агресивну критику або негативні коментарі. Метафора базується на ідеї, що коментарі «палять» автора чи його твір.

plot Bunny — метафора для сюжету або ідеї, яка несподівано приходить в голову автора, як кролик, що стрибає.

kudos — використовується для позначення похвали або визнання, подібно до грецького слова, що означає «слава» чи «похвала».

angst — у фанфікшені означає емоційний стрес або драматичні почуття персонажів, метафорично передаючи їхній внутрішній стан.

fluff — метафора для легкого, невимушеного та позитивного контенту, подібного до пухнастої матерії.

lemon — означає еротичний зміст у фанфікшені. Термін метафорично передає гострий або пікантний характер таких творів.

headcanon — метафора для особистої інтерпретації або уявлення фаната, що існує лише в його голові.

crackfic — метафора для фанфікшену з абсурдним або дивним сюжетом, який наче трощить реальність.

У сфері фанфікшену метафоризація відіграє важливу роль у створенні нових термінів. Цей процес передбачає використання знайомих слів у нових, переносних значеннях, що дозволяє краще передавати специфічні концепції та явища, властиві цьому жанру. Метафоричні терміни допомагають створити зрозумілу та виразну термінологію, яка легко сприймається учасниками спільноти. Вони часто ґрунтуються на візуальних або емоційних асоціаціях, роблячи нові поняття інтуїтивно зрозумілими. Завдяки цьому метафоризація стає потужним інструментом для розширення словникового запасу фанфікшену та зміцнення комунікації всередині фандомів.

Висновки. Проведене дослідження показало, що способи словотвору англомовних термінів фанфікшену відображають різноманітні мовні процеси, які використовуються для створення нових термінів і адаптації існуючих слів. Основні методи включають композицію, абрєвіацію, афіксацію, калькування, скорочення та запозичення з інших мов. Ці способи словотвору допомагають створювати терміни, що відображають специфічні явища та поняття у фанфікшені, забезпечуючи точність і ефективність комунікації серед учасників спільноти. Завдяки цьому терміни стають частиною динамічної та інноваційної мовної системи, яка відповідає потребам і розвитку фанфікшен-культури.

Дослідження джерел появи англійських термінів фанфікшену показує, що вони походять з різних джерел, включаючи канонічні твори, фанатську культуру, характеристики персонажів, жанрові особливості, структурні та форматні аспекти творів, а також запозичення з інших мов і культур. Ці терміни відображають інновації та адаптації в мові, що виникають у відповідь на потреби фанатських спільнот. Завдяки цим різноманітним етимологічним кореням терміни фанфікшену стають багатогранними і відображають динаміку розвитку жанру, його взаємодію з іншими культурними та мовними традиціями, а також специфічні особливості творів, створених фанатами.

Список літератури

- Foltermann C. L. *Fanfiction: A Worldwide Phenomenon*. URL: <https://fanslashfic.com/2015/11/25/fanfiction-a-worldwide-phenomenon/> (дата звернення: 03.06.2024).
- Jenkins H., Purushatma R., Weigel M., Clinton K. & Robinson A. J. *Confronting the challenges of a participatory culture: media education for the 21st century*. Cambridge: MIT Press, 2009. 308 p.
- Miller L. *Fan Fiction: The Next Great Literature?* URL: <http://www.psmag.com/books-and-culture/fan-fiction-next-great-literature-67706> (дата звернення: 03.06.2024).
- Morrison E. *In the beginning, there was fan fiction: from the four gospels to Fifty Shades*. URL: <http://www.theguardian.com/books/2012/aug/13/fan-fiction-fifty-shades-grey> (дата звернення: 05.06.2024).
- Pugh S. *The democratic genre. Fan fiction in a literary context* / S. Pugh. Brigend, UK: Seren Books, 2005. 282 p.
- Rogue L. *Fanfiction as a Genre of Literature*. URL: <http://www.trickster.org/symposium/symp189.htm>
- The Fanfic Collective. URL: <https://thefanficcollective.com/history-of-fanfiction-1970s/> (дата звернення: 05.06.2024).

References

- Foltermann, C. L. (2015). *Fanfiction: A Worldwide Phenomenon*. URL: <https://fanslashfic.com/2015/11/25/fanfiction-a-worldwide-phenomenon/>
- Jenkins H., Purushatma R., Weigel M., Clinton K. & Robinson A. J. (2009). *Confronting the challenges of a participatory culture: media education for the 21st century*. Cambridge: MIT Press
- Miller, L. (2017). *Fan Fiction: The Next Great Literature?* URL: <http://www.psmag.com/books-and-culture/fan-fiction-next-great-literature-67706>

Morrison, E. (2012). In the beginning, there was fan fiction: from the four gospels to Fifty Shades. URL: <http://www.theguardian.com/books/2012/aug/13/fan-fiction-fifty-shades-grey>

Pugh, S. (2005). The democratic genre. Fan fiction in a literary context. Brigend, UK : Seren Books.

Rogue, L. (2018). Fanfiction as a Genre of Literature. URL: <http://www.trickster.org/symposium/symp189.htm>

The Fanfic Collective. URL: <https://thefanficcollective.com/history-of-fanfiction-1970s>

Стаття надійшла до редакції 28.05.2024 року